

METODOLOGIA DE STABILIRE A COSTULUI PENTRU VINATUL VIU ȘI SALMONIZII DIN APELE DE MUNTE

GH. IVAN în colaborare cu G. M. SCĂRLĂTESCU
și C. POPESCU

1. INTRODUCERE

Activitatea de vânătoare propriu-zisă care se desfășoară în fondurile speciale de vânătoare, este îndrumată, coordonată și urmărită de inspectoratele silvice județene, prin ocoalele silvice respective. Paralel cu aceasta la unele unități se desfășoară și o activitate de creștere industrială a fazanului sau de salmonicultură.

Pentru această activitate, an de an, la nivelul unităților respective se efectuează un volum important de cheltuieli, care în sistemul actual de evidență, se înregistrează global pentru fiecare activitate (vânătoare, fazanerie și piscicultură) însă în cadrul lor nu se diferențiază pe specii sau produse.

După metodologia actuală de evidență a cheltuielilor de producție, această diferență se poate stabili pentru fiecare activitate: vânătoare, fazanerie sau piscicultură, dar nu dă posibilitatea stabilirii, la care din speciile de vânat sau produse cheltuielile respective sînt sau nu acoperite și în ce măsură, și aceasta pentru că nu se dispune de o metodă, un procedeu, după care să se separe costurile pe specii.

2. STADIUL ACTUAL AL CUNOȘTINTELOR

Silvicultura, ca ramură a producției materiale, începînd cu anul 1968, a trecut la organizarea producției după principiul gestiunii economice proprii. În acest sens, s-au elaborat instrucțiuni privind evidența contabilă, prin care se precizează că evidența cheltuielilor de producție se ține pe natura de activități în fișa de postcalcul.

În general, în aceste fișe de postcalcul, se evidențiază cheltuielile pe elemente primare, fapt ce nu permite calcularea costului pe produs, iar repartizarea cheltuielilor indirecte se face pe baza coeficientului rezultat din raportul dintre cheltuielile indirecte și cheltuielile directe.

La nivelul fiecărui ocol silvic, se întocmesc în fiecare an o serie de evidente și dări de seamă, referitoare la activitatea de vânătoare și salmonicultură. Astfel, prin darea de seamă statistică MEFMC 13, se raportează separat situația vînatului existent și separat situația vînatului recoltat în cursul unui an, iar în darea de seamă MEFMC 14, se raportează trimestrial situația planului

privind ocrotirea vînatului și peștilor din apele de munte. Totodată în darea de seamă statistică de stat Silv. 2 și în alte situații care se întocmesc la unitățile silvice, se evidențiază producția pentru export și producția pentru intern, diferențiat: carne de vînat, vînat viu, blănuiri, păstrăvi, icre etc.

3. OBIECTUL CERCETĂRILOR

3.1 SCOPUL CERCETĂRII

La nivelul ocolului silvic, activitatea de vînațoare propriu-zisă, este deosebită de activitatea de fazanerie și piscicultură. Vînațoarea propriu-zisă, se desfășoară pe întreg teritoriul fondurilor de vînațoare, în timp ce activitatea de fazanerie se desfășoară în fazanerii, iar activitatea de piscicultură în păstrăvării; cu observația că activitatea legată de întreținerea păstrăvului în apele de munte este înglobată la activitatea de vînațoare.

În aceste condiții de organizare a activității de vînațoare, cercetarea a avut drept scop elaborarea metodologiei de calcul a costului diferențiat:

- pentru vînatul liber, din pădure;
- pentru fazanii crescuți în fazanerie;
- pentru păstrăvul din păstrăvării.

3.2 METODA DE CERCETARE

Ținînd seama de faptul că datele referitoare la cheltuielile efectuate și la producția realizată sînt separate pe natură de activități: vînat, fazanerie, piscicultură, cercetările s-au desfășurat separat pentru fiecare din aceste activități și în cadrul lor pe specii sau produse.

Pentru rezolvarea scopului propus prin cercetare, s-a folosit metoda analizei statistice, ce a constă în înregistrarea tuturor datelor necesare care apoi au fost grupate pe specii sau produse în funcție de anumite criterii, stabilite pe bază de cercetări sau luate direct din literatura de specialitate, astfel:

Pentru stabilirea coeficienților de echivalență pentru vînatul liber, s-a pornit de la datele din literatura de specialitate completate cu cele obținute din cercetările efectuate în țara noastră referitoare la consumul zilnic de hrană pentru fiecare specie, care apoi, cu ajutorul costurilor în vigoare, s-a exprimat valoric.

Pentru fazanii crescuți în fazanerii criteriul de repartizare a cheltuielilor a fost numărul de zile-fazan, determinate pentru fiecare categorie de fazani cu ajutorul evidențelor primare, iar pentru produsele piscicole, repartizarea costurilor s-a făcut după metoda coeficienților de echivalență, stabiliți în funcție de prețurile de vînzare.

3.3 LOCUL EFECTUĂRII CERCETĂRILOR

Cercetările din cadrul acestei teme s-au efectuat pe teren în cadrul a trei ocoale silvice: Azuga, Mîneciu și Ploiești din cadrul inspectoratului silvic județean Prahova

4. REZULTATELE CERCETĂRILOR

4.1 METODE DE CALCUL AL COSTULUI PENTRU VINATUL LIBER

Stabilirea costului pentru un anumit produs, este condiționată atât de posibilitatea de a exprima fiecare produs în unități naturale, cât și de posibilitatea de a înregistra cheltuielile efectuate, diferențiat pe produse.

În cazul activității de vânătoare, una din condiții este satisfăcută — și anume exprimarea fiecărei specii în unități naturale. Cea de-a doua condiție, înregistrarea cheltuielilor pe specie, nu este satisfăcută și ca urmare, separarea cheltuielilor pe specii nu se poate face decât pe baza unor chei, una dintre acestea fiind consumul de muncă necesar pentru întreținerea acestora. Cum însă, în condițiile evidențelor actuale, existente la ocolul silvic nu este posibil de stabilit consumul de muncă aferent fiecărei specii de vânat, a fost necesară căutarea altor chei de repartizare care să se bazeze pe evidențele existente la unitățile silvice și să țină seama de particularitățile biologice ale fiecărei specii.

4.1.1. Criterii de omogenizare a vînatului de interes economic. Dintre speciile de vânat din țara noastră, o atenție deosebită, sub aspectul întreținerii și recoltării, se acordă speciilor: cerb carpatin, cerb lopătar, capra roșie capra neagră, iepure, fazan, mistreț și urs.

Omogenizarea acestor specii și exprimarea sporului de producție în unități echivalente, s-a făcut după criteriul „valoarea consumului de hrană zilnic”, întrucît acest indicator, mai mult decît ceilalți, exprimă mai real deosebirile dintre specii sub aspect biologic și vînatorec.

Exprimarea valorică a hranei consumată zilnic de un exemplar din fiecare specie, s-a făcut în funcție de consumul de hrană, în expresie naturală folosindu-se în acest sens atît datele din literatura autohtonă, cît și datele furnizate de literatura de specialitate.

Astfel, după A. Bubenik (1959), cantitatea de hrană consumată zilnic de un cerb, este în medie de 6,400 kg, de un căprior de 1,500 kg și de un iepure de 0,250 kg, iar după Vogt, cantitatea de hrană consumată zilnic de un lopătar este în medie de 3,150 kg.

Din cercetările efectuate în țara noastră (10), a rezultat că hrana suplimentară necesară unui căprior este de 0,770 kg/zi în zona de cîmpie, și de 0,650 kg/zi în zona de deal. De asemenea s-a stabilit că, în timpul verii hrana necesară unui căprior variază de la 1,400 kg/zi, la 2,200 kg/zi. Aceasta înseamnă că, în medie cantitatea de hrană necesară unui căprior este de 1,425 kg/zi, fiind foarte aproape de cantitatea stabilită de A. Bubenik.

Pentru capra neagră, din lipsă de date și informații privind consumul de hrană, pentru stabilirea acestuia s-a plecat de la valoarea raportului: consum hrană /un kg greutate vie, obținut pentru căprior. Cum valoarea acestui raport este de 0,064 kg hrană/kg greutate vie, a rezultat că, pentru capra neagră, consumul de hrană este de 1,600 kg/zi ($0,064 \times 25$ kg greutatea medie a caprei). Întrucît nici pentru mistreț nu s-au găsit date referitoare la consumul de hrană, s-a apelat la informațiile referitoare la hrana porcului domestic din care a rezultat, că un porc, avînd greutatea medie de 70 kg, consumă 35 g hrană/kg greutate vie (date furnizate de Institutul de cercetări zootehnice), de unde se poate stabili, prin asimilare că, un mistreț, avînd greutatea medie de 65 kg, consumă zilnic 2,275 kg hrană.

În ce privește hrana fazanului, în literatura de specialitate sînt prezentate diferite rețete, ce variază atît din punct de vedere al compoziției cît și al calității (6,14). În general, în practica din țara noastră, rația zilnică pentru un fazan matur este în jur de 70 g variind în funcție de anotimp și de perioada de ouare sau repaus.

Pentru exprimarea valorică a consumului zilnic de hrană pentru fiecare specie de vînat, s-a plecat de la principalele elemente din compoziția hranei și de la prețurile în vigoare, stabilindu-se că:

- pentru cerb, hrana consumată zilnic costă 5,00 lei;
- pentru cerbul lopătar, hrana consumată zilnic costă 2,80 lei;
- pentru căprior, hrana consumată zilnic costă 1,10 lei;
- pentru iepure, hrana consumată zilnic costă 0,20 lei;
- pentru fazan, din datele furnizate de literatura de specialitate (N.

Wagner), a rezultat că rația zilnică, sub aspect cantitativ și calitativ, este în funcție de perioada din cursul anului, după cum urmează: în perioada ianuarie-februarie (2 luni) cantitatea de hrană consumată este de 80,5 g/zi și costă 0,22 lei, în perioada martie-iunie (4 luni), este de 87,5 g/zi și costă 0,23 lei, iar în perioada iulie-decembrie (6 luni) este de 65,4 g/zi și costă 0,17 lei. Rația zilnică, cantitativă și valorică, pentru un fazan, rezultată din ponderarea celor trei perioade, este de 75,3 g/zi și costă 0,20 lei.

Paralel cu aceasta, analizînd și datele obținute din cercetările efectuate referitoare la hrana fazanului a reieșit că valoarea hranei ce a revenit pe o zi-fazan, a fost de 0,19 lei, fiind destul de apropiată de cea calculată pe baza datelor din literatura de specialitate.

Pentru capra neagră, hrana fiind în general aceeași ca și pentru căprior, iar diferența de 0,175 kg fiind frunzar, a cărui valoare este de 0,09 lei, (0,175 kg x 0,50 lei/kg), înseamnă că valoarea hranei consumate zilnic de o capră neagră este în medie de 1,20 lei (1,10 lei + 0,09 lei).

În ce privește valoarea hranei consumate de mistreț, după datele Institutului de cercetări zootehnice, un kg hrană costă 1,05 lei, de unde rezultă că 2,275 kg hrană necesară unui mistreț de 65 kg costă 2,40 lei/zi.

Considerînd valoarea hranei consumate de un iepure egală cu 1 și raportînd la aceasta valoarea hranei consumate de fiecare specie, s-au obținut următorii coeficienți de echivalență (tabelul 1).

Tabelul 1

Valoarea coeficienților de echivalență

Nr. crt.	Specia	Valoarea hranei consumate pe zi lei	Coeficientul de echivalență
1	Cerb carpatin	5,00	25
2	Lopătar	2,80	14
3	Capră neagră	1,20	6
4	Căprior	1,00	5
5	Mistreț	2,40	12
6	Iepure	0,20	1
7	Fazan	0,20	1

Întrucît pentru celelalte specii de vînat nu dispunem de date, cu ajutorul cărora să se poată exprima valoric hrana consumată zilnic, prin comparație cu speciile de mai sus și ținînd seama de valoarea vînătorească a lor, s-au apreciat următorii coeficienți de echivalență:

- urs = 25 unități echivalente;
- ris = 5 unități echivalente;
- jder și vidră = 5 unități echivalente;
- vulpe și lup = 3 unități echivalente;
- alte specii = 1 unitate echivalentă.

În acest fel folosind coeficienții de echivalență, sporul de vînat obținut se transformă în unități natural-convenționale (iepure liberi în pădure).

4.1.2. Natura cheltuielilor privind activitatea de vînătoare și stabilirea lor. La nivelul ocolului silvic, toate cheltuielile ce se referă la activitatea de vînătoare (ocrotire, hrănire, recoltarea vînatului și întreținerea instalațiilor vînătorești) se centralizează pe articole de calculație, în fișa de post-calcul privind activitatea de vînătoare. Dar, în afară de aceste cheltuieli, efectivele de vînat produc o serie de pagube, atît pădurii, prin roaderea sau rîmarea plantațiilor tinere, cît și agriculturii, prin pășunat, ros sau rîmat. Valoarea acestor pagube, pe care le suportă unitatea respectivă, se determină pentru pădure, pe baza unor inventarieri anuale, efectuate de personalul ocolului, iar pentru agricultură pe baza unor anchete, întocmite de organele silvice și agricole. Sumele astfel stabilite, se adaugă la prima categorie de cheltuieli, obținîndu-se astfel volumul total al cheltuielilor afectate în perioada respectivă cu activitatea de vînătoare.

4.1.3. Aplicarea metodologiei propuse. Pentru exemplificarea modului de aplicare a metodologiei propuse la nivelul ocolului silvic, se prezintă un model de calcul folosindu-se în acest sens datele convenționale din anexa 1.

Folosind coeficienții de echivalență stabiliți și plecînd de la sporul producției din perioada respectivă (anexa 1 — rîndul 5), întreaga producție a ocolului silvic se exprimă în unități echivalent, înmulțind sporul obținut pentru fiecare specie cu coeficientul stabilit (tabelul 2).

Tabelul 2

Sporul de vînat exprimat în unități echivalente

Nr. crt.	Specia	Sporul în unități naturale	Coeficienți de echivalență	Sporul exprimat în unități echivalente
1	Cerb	1	25	25
2	Lopătar	5	14	70
3	Căprior	430	5	2150
4	Iepure	1000	1	1000
5	Fazan	6400	1	6400
6	Vulpe și lup	160	3	480
7	Alte specii	395	1	395
	TOTAL	—	—	10520

Cunoscând producția totală exprimată în unități echivalente (P) și volumul cheltuielilor efectuate la nivelul ocolului silvic pentru realizarea producției respective (C) se trece la stabilirea cheltuielilor privind ocrotirea, întreținerea și valorificarea ce revine unei unități echivalente (c), raportând cheltuielile respective la totalul producției exprimată în unități echivalente ($c = C : P$).

Pentru stabilirea cheltuielilor totale privind ocrotirea, întreținerea și valorificarea ce revine unei unități în expresie naturală din fiecare specie se înmulțește costul unei unități echivalente (c) cu coeficientul de echivalență respectiv.

În afară de aceste cheltuieli mai grevează asupra vînatului și valoarea pagubelor produse de acestea atît pădurii (Vp), cît și agriculturii (Va) și se determină pe bază de inventarieri efectuate de organele competente. Valoarea pagubelor respective ce revine fiecărei specii (vp sau va), se stabilește ca raport între volumul total al pagubelor și numărul speciilor de vînat existent în perioada respectivă (N), care au provocat pagubele stabilite: ($vp = Vp : N$, sau $va = Va : N$).

Adăugînd și aceste cheltuieli la cele stabilite anterior, rezultă că cheltuielile totale ce revin fiecărei specii vor fi date de relația:

$$C = c \times \text{coef. de echivalență} + vp + va$$

De menționat faptul că, pentru speciile de vînat asupra cărora nu grevează cheltuieli privind pagubele provocate pădurii sau agriculturii (n-au provocat asemenea pagube), costul rezultă din înmulțirea cheltuielilor pe unitate echivalentă (c) cu coeficientul de echivalență al speciei respective.

Stabilirea costului pentru vînatul liber, la nivelul inspectoratului silvic județean sau al Departamentului silviculturii, după metodologia prezentată, se face la fel ca la nivelul ocolului silvic, cu deosebire că, în calcul intră datele centralizate la nivelul respectiv și se ține seama că, din totalul cheltuielilor, trebuie scăzute atît cota-parte din retribuția personalului de vînătoare afectată pisciculturii, cît și cota-parte din volumul amcrtizărilor ce revin pisciculturii.

4.2 METODOLOGIA DE CALCUL AL COSTULUI PENTRU FAZANUL DIN FAZANERIE

Faptul că activitatea din fazanerie privește nu numai obținerea materialului de reproducere (ouă) și creșterea puilor, ci și întreținerea celorlalte categorii de fazani existenți în fazanerii, denotă că determinarea costului pentru fiecare din aceste categorii, este condiționată în egală măsură de existența normelor de timp și a normelor de consum.

Dacă în ce privește consumul de hrană sînt stabilite norme de consum, diferențiate după stadiul de dezvoltare a fazanului și după perioada din cursul anului, în ce privește consumul de muncă afectat fiecărei categorii, nu sînt stabilite norme de timp și ca urmare, evidențierea acestui consum, separat pentru fiecare produs, nu se poate face.

În aceste condiții pentru stabilirea volumului cheltuielilor afectate fiecărei categorii de fazani, s-a propus să se plece de la numărul de zile-fazan pe categorii (ZF) și de la cantitatea de hrană consumată de fiecare categorie. Aceasta pentru motivul că, avînd numărul (cantitatea) din fiecare categorie și perioadă de timp cît a stat în fazanerie, se satisface, în parte, dezideratul

ca repartizarea cheltuielilor să se facă după timpul afectat fiecărei categorii de fazani.

4.2.1. Aplicarea metodologiei propuse. Pentru aplicarea procedurii propus, la nivelul ocoalelor silvice cu activitate de fazanerie, se procedează astfel:

Din evidențele operative ale fazaneriei se stabilește numărul de zile-fazan pe categorii de fazan (pui de fazan, reproducători, fazani maturi proveniți din puii crescuți în fazanerie, fazani maturi prinși din liber și hrăniți pînă la valorificare în fazanerie, fazanii din liber cărora li se asigură hrana) din a căror însumare rezultă numărul total de zile-fazan (ZF), (tabelul 3).

Tabelul 3

Numărul de zile-fazan pe categorii

Nr. crt.	Specificări	Numărul de zile-fazan	Cantitatea în unități fizice
1	Pui de fazan	600 000	9 500 buc.
2	Reproducători	200 000	18 000 ouă
3	Fazani proveniți din puii crescuți în fazanerie	230 000	2 900 buc.
4	Fazani din liber care se hrănesc în fazanerie	170 000	3 600 buc.
5	Fazani hrăniți în liber	270 000	6 400 buc.
	TOTAL	1 470 000	—

Paralel cu aceasta din evidențele financiar-contabile existente la ocolul silvic, se stabilesc cheltuielile totale pentru întreaga activitate de fazanerie efectuate în perioada respectivă (C), și diferențiat (cît este posibil) pe natura de cheltuieli: cheltuieli pentru hrană (Ch), cheltuieli pentru amortizări (Ca), diverse alte cheltuieli (Cd).

Repartizarea cheltuielilor respective pe categorii de fazani se face în funcție de valoarea acestor cheltuieli pe o zi-fazan, care se stabilește astfel:

— consumul de hrană pentru o zi-fazan, (ch), rezultă din raportarea cheltuielilor totale pentru hrană (Ch), la totalul de zile-fazan stabilit (ZF);

$$ch = Ch : ZF$$

— cota de amortizări pe o zi-fazan (ca), rezultă din raportarea cheltuielilor totale de amortizare (Ca), la numărul de zile-fazani; corespunzător categoriilor care folosesc aceste mijloace fixe (Z' F') (pui de fazan, reproducători, fazani prinși din liber care se pregătesc pentru valorificare, fazanii crescuți în fazanerie);

$$ca = Ca : Z'F'$$

— categoria „diverse alte cheltuieli” pe o zi-fazan (cd), rezultă din raportarea volumului total al acestor cheltuieli (Cd), la totalul de zile-fazan stabilit (ZF).

$$cd = Cd : ZF.$$

Volumul total al cheltuielilor pentru fiecare categorie de fazan rezultă din însumarea cheltuielilor parțiale pentru o zi-fazan, înmulțit cu numărul de zile-fazan corespunzător. Presupunând că: $ch = 0,10$; $ca = 0,5$ și $cd = 0,30$, cheltuielile totale pentru fiecare categorie de fazan din exemplul prezentat, va fi ca în tabelul 4.

Tabelul 4

Volumul cheltuielilor pe categorii de fazani

Nr. crt.	Specificări	Nr. de zile-fazan	Cheltuieli pentru o zi-fazan				Cheltuieli totale (lei) (2 x 6)
			hrană (ch)	amor-tizări (ca)	alte chelt. (cd)	Total	
1	Pui de fazan	600 000	0,10	0,05	0,30	0,45	270 000
2	Reproducători	200 000	0,10	0,05	0,30	0,45	90 000
3	Fazani (maturi) proveniți din pui crescuți în fazanerie	230 000	0,10	0,05	0,30	0,45	105 500
4	Fazani din liber care se hrănesc în fazanerie (pt. export)	170 000	0,10	0,05	0,30	0,45	76 500
5	Fazani din liber	270 000	0,10	—	0,30	0,40	108 000
TOTAL		1 470 000	—	—	—	—	650 000

Având în vedere că după metodologia propusă, cheltuielile stabilite (tabelul 4, col.7), corespund produselor aflate într-o anumită fază (ou de fazan, pui de fazan de 100 zile, fazan matur crescut în fazanerie, fazan matur prins din liber și pregătit pentru valorificare în fazanerie și fazani în liber), pentru stabilirea costului pentru fiecare produs destinat valorificării se procedează astfel:

— pentru ouă de fazan, cheltuielile efectuate cu obținerea acestora se împart la numărul lor;

— pentru puii de fazan de 100 zile, se însumează cheltuielile efectuate cu obținerea ouălor cu cheltuielile necesare creșterii puiilor pînă la 100 zile, care apoi se raportează la numărul de pui;

— pentru fazanul matur provenit din pui și crescut în fazanerie, cheltuielile privind costurile aferente acestei categorii, se împarte la numărul respectiv de fazani, iar la rezultatul obținut se adaugă valoarea puiului de 100 zile;

— pentru fazanul prins din liber și pregătit în fazanerie pentru valorificare, cheltuielile corespunzătoare acestei categorii se împart la numărul respectiv de fazani, iar la rezultatul obținut se adaugă valoarea puiului de 100 zile;

— pentru fazanul din liber, cheltuielile stabilite se împart la numărul respectiv, iar la rezultatul obținut se adaugă valoarea puiului la 100 zile, cînd a fost lansat în liber.

Metodologia propusă se poate aplica atît la nivelul inspectoratelor silvice județene cît și la nivelul Departamentului silviculturii cu con-

diția ca la nivelele respective să se centralizeze și să se stabilească următoarele date:

- numărul de zile-fazani, pe categorii de fazani;
- consumul de hrană pentru fiecare categorie de fazani;
- numărul de fazani din fiecare categorie de fazani;
- situația livrărilor pe categorii de fazani.

4.3. METODOLOGIA DE CALCUL A COSTURILOR PENTRU PRODUSELE PISCICOLE

Rezultatul activității de piscicultură, ce se desfășoară în păstrăvării, se concretizează în: icre, puieti pentru repopulare și păstrăv de consum. În vederea determinării costului fiecărui produs, atât cheltuielile cu forța de muncă, cât și cele materiale trebuie repartizate pe produs, ținând seama de tarife, norme de consum și de evidența producției. Întrucât în activitatea de păstrăvărie nu există norme de consum decât pentru păstrăvii din păstrăvării, care se înregistrează global nediferențiat pe produse, pentru stabilirea costului pe produs trebuie rezolvate mai întâi două probleme și anume:

- determinarea consumului de muncă necesar obținerii fiecărui produs;
- organizarea unor evidențe primare diferențiate pe produse.

Cum, deocamdată, aceste aspecte nu sînt rezolvate, pentru determinarea costului produselor piscicole, pe baza cercetărilor efectuate s-a stabilit un alt procedeu, care a avut în vedere atât aspectul practic, cât și cel teoretic al problemei.

Ținînd seama de faptul că, din icrele obținute de la reproducătorii întreținuți în păstrăvării se obțin puieti, care sînt destinați atât, pentru popularea apelor de munte, cât și pentru a fi crescuți în vederea consumului, s-a stabilit că pentru determinarea costului produselor piscicole produse în păstrăvărie, se poate proceda astfel:

— Hrana, consumată de fiecare din produsele respective (reproducători de la care se obțin icrele, puieti și păstrăvi de consum), se repartizează direct pe produs după normele cunoscute.

— Celelalte cheltuieli, efectuate în păstrăvării, se repartizează pe produse, după metoda coeficienților de echivalență, folosind drept criteriu de echivalență, prețul de vînzare cu ridicata al întreprinderii, întrucît pentru aceste categorii de cheltuieli nu sînt încă stabilite norme, care să permită repartiția directă, pe produs.

4.3.1. Aplicarea metodologiei propuse.

Pentru evidențierea modului de aplicare a metodei propuse se prezintă următorul exemplu convențional.

Din evidențele operative ale ocolului silvic s-a stabilit că producția obținută și structura ei din perioada respectivă, a fost de:

- Icre (1000 reproducători) (nc) 450 000 buc.icre
- Puieti, la vîrsta populării (np) 300 000 buc.
- Păstrăv de consum (producția, sporul, din perioada respectivă) (s) 3 000 kg.

Odată cu aceasta se mai determină și următoarele elemente: volumul total al cheltuielilor din perioada respectivă afectat activității de piscicultură (C); volumul cheltuielilor pentru hrana păștrăvilor (Ch), consumul total de hrană în unități naturale (P); consumul zilnic de hrană pentru un reproducător (pr) și pentru sporul de păștrăv obținut în perioada respectivă (ps).

Pe baza acestor elemente astfel stabilite se determină:

— valoarea unui kg hrană (ch) raportînd costul total al acestei hrane la cantitatea respectivă

$$ch = Ch : P$$

— valoarea totală a hranei consumată de fiecare categorie de păștrăv, rezultă din înmulțirea valorii unui kg hrană cu cantitățile din fiecare categorie astfel:

valoarea hranei consumată de reproducători (chr) = $ch \times r$ (număr de reproducători);

valoarea hranei sporului de pește (chs) = $ch \times (s)$ sporul de pește obținut (în kg).

Pentru repartizarea celorlalte cheltuieli afectate activității de piscicultură (Cd), care rezultă din diferența $C - Ch = Cd$, se exprimă mai întîi întreaga producție în unități echivalente (UE), coeficienții de echivalență fiind stabiliți în funcție de prețurile de vînzare corespunzătoare (tabelul 5).

Tabelul 5

Stabilirea volumului producției în unități echivalente

Nr. crt.	Produsul	U.M.	Producția totală	Preț vînzare lei/UM.	Coeficienți de echivalență	Producția de unități echivalente (3 x 5)
1	Icre	buc.	450 000	0,03	1,00 (K_1)	450 000 (UE_1)
2	Puieți	„	300 000	0,10	0,30 (K_2)	990 000 (UE_2)
3	Păștrăv	kg	3 000	12,00	400,00 (K_3)	1 200 000 (UE_3)
	TOTAL		—	—	—	2 640 000 (UE)

În funcție de volumul total al producției exprimat în unități echivalente și de volumul celorlalte cheltuieli (Cd), se stabilește cota acestor cheltuieli pe unitate echivalentă (cd), raportînd cheltuielile respective la volumul total al producției în unități echivalente:

$$cd = Cd : UE$$

Volumul acestei categorii de cheltuieli, ce revine fiecărui produs rezultă din înmulțirea coeficientului de echivalență specific fiecărui produs (K_1, K_2, K_3), cu valoarea acestor cheltuieli pe unitate echivalentă (cd), și cu producția respectivă în unități echivalente (UE_1, UE_2, UE_3). Astfel:

- icre : $K_1 \times cd \times UE_1 = cdr$
- puieți : $K_2 \times cd \times UE_2 = cdp$
- păștrăv : $K_3 \times cd \times UE_3 = cds$.

Sporul de vînat pe specii, la nivelul ocolului silvic (în bucăți)

Nr. crt.	Specificări	Cerbi	Loștari	Căpriori	Iepuri	Fazani	Vulpi	Lupi	Poitr-nichi	Viezuri	Dihori	Nevăș-tuici	Pisici sălba-tice
1	Efectiv la sfîrșit de an	35	30	1200	3500	3500	100	6	650	35	150	40	75
2	Efectiv la început de an	35	30	1300	3700	3500	75	4	600	15	40	20	15
3	Diferența (rînd 2—rînd 1)	—	—	—100	—200	—	30	2	50	20	110	20	16
4	Recoltat în cursul anului	1	5	530	1200	6400	120	8	—	15	10	70	40
5	Sporul obținut (rînd 3 + + rînd 4)	1	5	430	1000	6400	150	10	50	35	120	90	100

Pentru stabilirea cheltuielilor totale ce revin fiecărei categorii de produs, se însumează cheltuielile parțiale, care apoi se raportează la cantitățile corespunzătoare astfel:

— icre : $(chr + cdr) : nc = Ci$

— puietri : $cdr : np = Cp$ (pentru puietri nu se consumă hrană)

— păstrāv : $(chs + cds) : s = Cs$

Întrucît după procedeul propus, în cheltuielile privind păstrāvul de consum nu sînt cuprinse și cele reprezentînd valoarea cheltuielilor efectuate cu obținerea icrelor și a puietriilor, pentru stabilirea costurilor pentru un kg păstrāv de consum se procedează astfel:

Se stabilește cîte icre (nc) și cîți puietri (np) s-au consumat pentru obținerea sporului respectiv. Cunoscînd aceste elemente, costul unui kg pește obținut în perioada respectivă rezultă din însumarea cheltuielilor aferente fiecărui produs, astfel:

$$Cc = (nc \times Ci) + (np \times Cp) + (s \times Cs)$$

Pentru determinarea costului produselor piscicole, la nivelul inspectoratului silvic județean, sau al departamentului, după metodologia propusă, se procedează ca și la nivelul ocolului silvic, numai că, de data aceasta, calculul se bazează pe datele însumate de la toate unitățile în subordine.

5. CONCLUZII

Din cercetările efectuate a rezultat că activitatea de vînătoare ce se desfășoară la nivelul ocolului silvic, este foarte complexă și se referă la:

— Activitatea de vînătoare propriu-zisă, ce are ca obiectiv ocrotirea, întreținerea și recoltarea vînatului din liber.

— Activitatea de creștere a fazanilor în fazanerii, pentru repopulare și consum (export sau intern).

— Activitatea de creștere a păstrāvului pentru consum și de obținere a puietriilor necesari populării apelor de munte.

— Activitatea legată de asigurarea condițiilor normale de dezvoltare a păstrāvului din apele de munte.

Pentru fiecare din aceste activități, evidențele privind volumul cheltuielilor, diferențiat pe produse și volumul producției obținute, sînt condiționate de existența normelor de consum. Întrucît, deocamdată, există normative numai pentru consumul de hrană pe specii de vînat și produse (fazan pui, fazan matur, puietri de păstrāv, păstrāv de consum etc.) se poate ține evidența acestor cheltuieli pe specii și produse.

Pentru celelalte cheltuieli directe, privind consumul de muncă necesar obținerii fiecărui produs, uzura obiectelor de inventar, consumul materialelor de protecție etc., nu există normative și, ca urmare, o evidență a acestor

cheltuieli pe produs nu se poate ține. Pe de altă parte, rezultatele obținute în cadrul fiecărei activități nu se urmăresc pe produse (spor de vînat pe specii, categorii de fazani în fazanerii etc.) și ca rezultat, la nivelul unităților, nu există evidențe pe produse.

În aceste condiții, cercetările efectuate au dus la concluzia că metodologia de calcul a costului pentru fiecare produs, trebuie să fie diferită de la o activitate la alta, astfel:

— Pentru vînatul din liber, sporul pe specii, obținut în fiecare an se stabilește ca diferență între efectivele de vînat de la începutul anului și sfîrșitul anului, la care se adaugă recolta din perioada respectivă. Repartizarea cheltuielilor pe specii se face pe baza exprimării sporului de vînat în unități echivalente, iar criteriul de echivalență adoptat a fost consumul de hrană zilnic al fiecărei specii, exprimat valoric.

— Pentru fazanii crescuți în fazanerii, ca și pentru cei pregătiți în fazanerie, pentru export, criteriul de repartizare a cheltuielilor a fost numărul de zile-fazan pe categoria de fazani.

— Pentru produsele piscicole: icre, puieti destinați populării apelor de munte și păstrăvi de consum, criteriul de repartizare a fost prețul de vînzare cu ridicata al întreprinderii.

Procedeele propuse deși se bazează în unele cazuri pe o oarecare estimare în repartizarea cheltuielilor pe produse, are avantajul că pot fi aplicate, în condițiile evidențelor existente la ocoalele silvice, cu excepția păstrăvului de rîu, unde nu există încă o metodă de determinare a nivelului producției.

BIBLIOGRAFIE

1. Al m ă ș a n H., Sc ă r l ă t e s c u G., N e s t e r o v V. — „Iepurele“, Ed. Agro-Silvică, Buc. 1968.
2. Al m ă ș a n H., P o p e s c u C., Sc ă r l ă t e s c u G. — Bonitatea terenurilor de vînatore din R.P.R. pentru principalele specii de vînat. Studii și cercetări, vol. XXIII A.
3. Al m ă ș a n H. — Contribuțiuni la cunoașterea răspîndirii și biologiei ursului din R.P.R. Studii și cercetări vol. XXIII A.
4. Al m ă ș a n H. — Criterii de stabilire a taxelor de folosință a fondurilor de vînatore. A.T.81/1966 manuscris INCEF.
5. B a b u ț i a T. — Cercetări privind stabilirea rațiilor de hrană în timpul iernii pentru iepure. Manuscris INCEF, 1968.
6. B a r b u I. — Creșterea fazanului. Ed. Agro-Silvică, 1956.
7. C o m ș a A.M. — Biologia și principiile culturii vînatului. Ed. Academiei.
8. C o t t a V. — Mijloace de sporire a productivității piscicole a apelor de munte, Studii și cercetări. Vol. XXIII A.
9. C o t t a V. și c o l a b. — Răspîndirea și densitatea de efectiv a căpriorului în R.P.R., căile pentru obținerea unui efectiv rațional. Studii și cercetări, vol. XXII A.
10. M a n o l a c h e L. — Cercetări privind stabilirea rațiilor de hrană la căprior. Manuscris INCEF, 1968.

11. Năstase L. — Prețul de cost în industrie. Ed. Științifică, București, 1963.
12. Savițchi R. — Observații asupra pagubelor produse de cervidee în raza ocolului Gura-Humorului. Rev. Pădurilor nr. 10/1968.
13. Scărlătescu Gh., și colab. — Răspîndirea speciilor de vînat în R.P.R. Studii și cercetări, vol. XXII A.
14. Scărlătescu Gh. — Stabilirea posibilităților de extindere a culturii fazanului în condițiile naturale din R.P.R.
15. Popescu C., Scărlătescu Gh., și colab. — Criterii provizorii pentru determinarea bonității fondurilor de vînațoare din R.P.R. Studii și cercetări, vol. XXII A.

METHODOLOGIE ZUR BERECHNUNG DES SELBSTKOSTENPREISES FÜR LEBENDIGES WILD UND SALMONIDEN DER GEBIRGSGEWÄSSER

— Zusammenfassung —

Die Forschungen die in der Praxis durchgeführt wurden legten fest, dass der Preis für jede Wildart und jedes Teilgebiet des Jagdwesens nach spezifischen Verfahren folgendermassen festgelegt werden kann:

— Für das jagdbare Wild wird der Preis je Planperiode nach Koeffizienten, die aufgrund des Nahrungsverbrauches berechnet wird, festgelegt, und die Auslagen werden jeder Art mit Hilfe der Artenkoeffizienten zugeordnet.

— Die Auslagen für die gezüchteten Fasane (für In- und Ausland) werden nach der Zahl Fasanen x Tag zugeordnet.

— Für die Erzeugnisse der Fischzucht: Rogen, Brut (zum Aussetzen und zur Anzucht) werden die Auslagen nach dem Verkaufspreis zugeordnet.